РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу.
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба адресувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., вівторок, 7-го мая 1918. Ч. 54. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, May 7, 1918. No. 54.

ГЕНЕРАЛ СКОРОПАДСЬКИЙ ГЕТЬМАНОМ УКРАЇНИ.

Конґрес селянських делеґатів уневажнив ухвалу правительства про знесене приватної власности.

Німецькі війска в Донщині. — Занятє міста Таганрога.

Український міністер в австрійськім кабінеті, др. Горбачевський уступив.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 7, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ГЕНЕРАЛ СКОРОПАДСЬКИЙ ПРОЛОШЕНИЙ ГЕТЬМАНОМ УКРАЇНИ.

Селяни зносять постанову про удержавлене землі.

АМСТЕРДАМ, 4. мая. — Телеграма з Києва, яка тут наспіла через Берлін, подає отсі подробиці про поваленє давного українського правительства і утворенє нового:

„На зборах дня 29. цьвітня, в яких брало участь кілька тисяч селян з цілої України, дано до пізнаня невдоволенє з політики правительства в більше або меньше острій формі. Остаточно принято резолюцію, щоби

СКИНУТИ ІСТНУЮЧЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО;

ЗАКРИТИ УКРАЇНСЬКУ ЦЕНТРАЛЬНУ РАДУ;

УНЕВАЖНИТИ УСТАНОВЧІ ЗБОРИ, ЯКІ БУЛИ СКЛИКАНІ НА ДЕНЬ 12. МАЯ, і

ЗАЛИШИТИ СПРАВУ УДЕРЖАВЛЕНЯ ЗЕМЛІ.

„ГЕН. СКОРОПАДСЬКОГО, ПОТОМКА ДАВНОГО ГЕТЬМАНА КОЗАЦЬКОЇ РЕПУБЛИКИ, ПРОГОЛОШЕНО ГЕТЬМАНОМ УКРАЇНИ.

„Він сейчас удав ся на площу перед Софійським собором, де відбуло ся його торжественнє посьвяченє.

„Українська Центральна Рада, маючи вже від початку слабе поперте зі сторони війск, продовжала дальше своє засіданє, але опісля уступила, коли війска перемовлено, щоби вони відступили для оминеня проливу крови.

„З виїмкою деяких поменьших боїв, в яких мало впасти кілька жертв, революція проминула зовсім спокійно. День 1. мая проминув на Україні також зовсім спокійно.

„Арештованє деяких членів давного правительства, яке перевели німецькі військові власти, не має нічого спільного з революцією".

Скоропадський був командантом ґвардійського полку кавалерії в російській армії. Він має славу доброго офіцира, але не брав ніколи участи в політиці.

РЕВОЛЮЦІЯ ПЕРЕЙШЛА СПОКІЙНО.

Грушевський і Голубович полишають своїм товаришам вільну руку.

Уступленє давного правительства, як се заявив заступник німецького канцлера, відбуло ся зовсім спокійно. Президент українського кабінету міністрів, Всеволод Голубович, і президент Української Центральної Ради, проф. Михайло Грушевський, заявили щодо своїх осіб, що складають свою власть і полишили своїм товаришам вільну руку щодо співучасти у новім правительстві.

СКЛАД НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО КАБІНЕТУ.

Василенко президентом нового кабінету.

АМСТЕРДАМ, 5. мая. — Берлінська часопись „Фосіше Цайтунг" доносить, що в склад нового українського кабінету міністрів війшли **Василенко яко премієр** (конституційний демократ), **Лоський яко міністер загр. справ** (федераліст), **Лизогуб яко міністер внутр. справ** (конституційний демократ) і **Слівінскі яко міністер війни** (Поляк).

Часопись додає, що нове правительство буде за навязанем тіснійших зносин між Україною і Росією.

Новий премієр **Василенко** належить до партії кадетів. Він противив ся цілковитому відлученю України від Росії.

Обі партії, кадети (конституційні демократи) і українські федералісти, є умірковані в національних змаганях. Обі партії є за злукою України з Росією.

ДИКТАТУРА НА УКРАЇНІ.

Нове правительство приймає нові зобовязаня зглядом центральних держав.

АМСТЕРДАМ, 6. мая. — **ПРАВИТЕЛЬСТВО, УСТАНОВЛЕНЕ НА УКРАЇНІ ПІД ГЕН. СКОРОПАДСЬКИМ ЯКО ГЕТЬМАНОМ НА МІСЦЕ ДАВНОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ, Є В ДІЙСНОСТИ ДИКТАТУРОЮ.** На таке воно виходить, коли взяти під розвагу події, які довели до захопленя генералом найвисшої власти у свої руки, як се доносить берлінська часопись „Фосіше Цайтунг".

„Ціла комедія," — пише згадана часопись, — відбула ся в Києві дня 29. цьвітня на конґресі українських селян, які виявили бажанє завести диктатуру. В сю хвилю ген. Скоропадський, одітий в черкаськім жупані, війшов до льожі серед великого одушевленя. Генерал війшов відтак на естраду і, подякувавши за привитанє, проголосив себе гетьманом України отсими словами:

„Лише сильне правительство може нам допомогти. Числю на вашу присягу!"

Опісля видав ген. Скоропадський слідуючий маніфест:

„Українська держава повстала завдяки сильної помочи зі сторони центральних держав які, вірні своїм обітницям, будуть дальше вести боротьбу для забезпеченя України."

В маніфесті містить ся також увільненє з урядів всіх членів кабінету і привернене права приватної власности.

Нове правительство заявило ся за центральними державами.

Заступник німецького канцлера, Фр. фон Паєр, промовляючи в суботу на засіданю головної парляментарної комісії, стараючи ся оправдати острі зарядженя на Україні, підніс з натиском приязнь нового українського правительства супроти Німеччини.

Німецькі зарядженя, як се він був заявив, не мають нічого спільного з новою зміною правительства на Україні, яка наступила головно з причини невдоволеня селянського населеня з комуністичних теорій давного правительства.

„Який вплив буде мати ся зміна, — говорив заступник канцлера, — годі покищо предвидіти. На кождий случай є се виключно справа українська. Ми можемо хиба висловити бажанє, щоби під охороною нашого оружа і при помочи нашої дипльоматії на Україні запанували в як найскоршім часі нормальні політичні відносини.

Нове правительство заявило вже через своїх представників, що признає вповні берестейський мировий договір. Воно поробило вже відповідні кроки в справі доставки збіжа для нас. Воно заявило дальше, що Німеччині і Австро-Угорщині буде признана свобідна торговля, та взяло під розвагу одну з найважнійших задач, а іменно заключенє довго-термінового економічного договору з центральними державами. Инші справи, як приміром відшкодованє за уділене військової помочи, будуть предметом переговорів між українським правительством а нашим послом і генералом „Ґрьонером."

НОВЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО МАЄ РЕАКЦІЙНИЙ ХАРАКТЕР.

(Після кореспонденції Артура Рансома).

МОСКВА, 4. мая. — Українська Центральна Рада, яку тепер усунено, втратила підпертє навіть зі сторони ліпшої буржуазії. Протинімецький настрій на Україні проявляв ся в трудностях Німців при збираню збіжа, в повстаню тисяч малих банд революціонерів, які нераз були так сильні, що здобували і увозили цілі поїзди, наладовані збіжем для Німеччини, в безконечно численних боях зі селянами, що не позваляло Німцям безпечно запускати ся на села, коли відділи не були достаточно сильні, та в арештованю ріжними організаціями визначних осіб, які стояли на услугах Німців.

Дня 26. цьвітня ген. Айхгорн видав розпорядженє, яким заборонив відбуванє зборів, грозив часописям і заповідав, що переступники будуть карані німецькими воєнними трибуналами.

Сього було забогато навіть для підданчої Ради, якої Німці не питали о пораду.

Дня 28. цьвітня підчас засіданя Ради по бурливій дискусії стало ся, що Німці окружили будинок і нікому не позволили виходити. Німецький офіцир зблизив ся до президії. Німецькі війска заповнили салю. Офіцир крикнув „Руки до гори!" і „Сидіти тихо!" Відтак відчитував імена деяких мініcтрів. Одна відповідь і його сейчас арештовано. Звіти подають згідно, що тим міністром був міністер війни, якого обжалувано о заворушеня серед селян.

Конференція дідичів і богатих селян, яка відбувала ся в Києві, була скликана консервативним селянином Коваленком, членом першої думи. Ся конференція заявила, що засіданя будуть відбувати ся постійно, і усунула з поміж себе елементи, які симпатизували з лівими, а яких Німці сейчас арештували. Се тіло є рішучо реакційне. Треба припускати, що убожші селяни і робітники по містах будуть супроти сього правительства більше ворожо відносити ся ніж супроти Ради.

Чистий вислід з того всього буде скріпленє протинімецького настрою серед мас українського населеня і запевнення, що се населенє не буде шукати свого визволеня у своєї власної буржуазії, але в Росії. Німці розложили ся табором в гнізді шершенів і чим більший простір вони загорнуть з области революційного невдоволеня в обсягу військових границь Німеччини, тим більше війска вони будуть мусіли ужити, тим більше вони будуть зненавиджені і тим більша буде певність евентуальної злуки російської і української демократий.

ПРИЧИНИ РЕВОЛЮЦІЇ НА УКРАЇНІ ПІСЛЯ НІМЕЦЬКИХ ЗВІТІВ.

Замах в справі вимордуваня німецьких офіцирів на Україні.

АМСТЕРДАМ, 5. мая. — Фрідріх фон Паєр, заступник німецького державного канцлера, промовляючи вчера в головній комісії в німецькім парляменті, старав ся оправдати ужите зелізної руки на Україні в кількох останних днях. **Він заявив, що визначних Українців, які утворили „комітет безпеки", приловлено на плані вимордуваня всіх німецьких офіцирів або, як се назвав заступник канцлера „уладженя певного рода сицилійської вечірні".**

Заступник німецького канцлера, Ф. фон Паєр, заявив дальше, як се доносять берлінські телеграми, що між членами сього „комітету безпеки" находило ся також кілька українських міністрів та що комітет відбував свої засіданя в домі міністра війни. Німці, додав заступник канцлера, почінили кроки, щоби тих людий зробити нешкідливими.

„Німці війшли на Україну, — говорив заступник канцлера — на бажанє українського правительства в цїли привернення ладу. Але крім того були також і инші причини. Ми мали великий інтерес в тім, щоби можливо як найскорше дістати средства поживи. Була тоді загальна ідея, що з України можна буде дістати великі скількости поживи і Українці зобовязали ся доставити до 1. серпня що найменьше 1,000.000 тон. Однак Українська Центральна Рада не мала сили, щоби змусити населенє до доставленя збіжа. Тому Німці мусіли самі тим занятись, щоби дістати транспорти згідно з договором.

„Наша діяльність в тім напрямі була до певної міри жерелом незадоволеня. **Нова реорганізація українського правительства не стоїть в жадній злуці з розпорядженем, яке видав ген. Айхгорн, головний комендант німецьких війск на Україні, в справі засівів, ані з увязненем деяких членів правительства.**

„Реорганізація є виключно справою українською, до якої ми не мішаємо ся. Українська Центральна Рада тратила від якогось часу чимраз більше свою підставу. Без сумніву її заслугою було утворенє української держави і запевненє її мира. Але сильне предержуванє ся комуністичних ідей, які не найшли симпатії серед селянського населеня, котре є привязане до своєї землі, було, здаєть ся, головною причиною упадку Української Центральної Ради.

„Розпорядженє в справі засіву видано тому, бо була небезпека, що з причини опозиції проти вивласнення землі велика часть землі буде лежати облогом, та що з тої причини Україна не буде всилі сповнити свого зобовязаня супроти нас.

„Інтерес нашого народа опинив ся отже в небезпеці. Українське правительство було безсильне, щоби сповнити свої зобовязаня. Щодальше, розпорядженє відносило ся не до українського народу, але до німецьких військових властий.

„Видано зарядженє, щоби під теперішну пору у всіх справах політичної ваги наші військові команданти працювали в повнім порозуміню з німецькими послами.

„Щодо справи увязненя членів правительства в ночи дня 24. цьвітня то річ мається так: Добрий, директор Українського Банку (в попередних телеграмах було мильно подано, що Добрий був директором московського банку) і член комісії, яка вела з нами фінансові переговори, зістав арештований трома зорушеними мущинами, які заявили, що роблять се на припорученє „Комітету визволеня України". Сей комітет провадив протинімецьку аґітацію і до нього належали також деякі українські міністри. Вони загнали ся так далеко, що хотіли прогнати Німців з краю і відбували наради в помешканю міністра війни, на яких одного разу піднесли були навіть гадку уладженя свого рода сицилійської вечірні", а іменно вимордуваня всіх німецьких офіцирів.

„Не позістало нічого иншого, як лише зробити нешкідливими нерозумних заговірників. Наш посол, Мум, зажадав був від українського премієра, щоби в сій справі переведено слідство. Премієр обіцяв, але нічого в сій справі не зробив.

„Супроти того житє многих наших офіцирів і жовнірів опинило ся без сумніву в небезпеці. Позіставало отже до вибору, або пійти на судову дорогу, що під теперішну пору є неможливе до переведеня, або шукати усуненя небезпеки при помочи инших средств. Тому ген. Айхгорн проголосив в порозуміню з нашим послом „стан побільшеної охорони", на підставі котрого всякі провини щодо публичного спокою і ладу будуть судити ся воєнними трибуналами. Отсим розпочато під новим законом правні кроки і видано зарядженє на арештованє давнійше згаданих осіб".

(Телеграма з 3. мая доносила про увязненє міністра війни, Жуковського; жінки міністра внутрішних справ, Ткаченка; шефа міністерства внутрішних справ і командант міліції).

Увільненє директора Доброго.

АМСТЕРДАМ, 6. мая. — Телеграма з української столиці доносить, що німецькі військові власти освободили директора „Українського Банку" та що він повернув вже до Києва. Доброго вивезли були заговірники, які його увязнили, до Харкова.

(„Сицилійською вечірнею" названо в історії вимордуванє Французів на острові Сицилії (Італія), яке розпочало ся в Палермо 30. марта 1282 р. Назва „вечірня" походить від того, що згадана різня розпочала ся підчас вечірні у великодний понеділок. Тоді вимордували Сицилійці 8.000 Французів, не зважаючи на рід, вік ані становище).

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА В ДОНЩИНІ.

Занятє міста Таганрога над Азовським морем.

БЕРЛІН, 3. мая. — Німецький урядовий рапорт доносить:

„На Україні наші війска посувають ся на схід від зелізничого шляху Катеринослав-Харків в напрямі ріки Донця. **Таганрог, пристань над Азовським морем, занятий".**

Таганрог лежить в полудневій українській части донської области. До Таганрога перенесли були „українські" большевики осідок свого правительства по уступленю з Харкова і Катеринослава.

*

Занятє Таганрогу Німцями і їх наступ в напрямі Донця вказує, що німецькі війска мають в першій мірі намір заняти полудневу часть Донщини, яка посїдає богаті поклади угля.

В донській области Українці становлять 21% всего населеня і замешкують більше ніж одну трету часть цілої области. (Донська область числить 60.000 квадратових кільометрів, з чого Українці займають 22.000 квадр. кільометрів).

В Донщині панує під теперішну пору цілковита анархія. Недавно доносили вісти, що Новочеркаск, столиця донського козацтва, був місцем нової боротьби між війсками ген. Каледіна а війсками савєта. Битва мала покінчити ся побідою війск савєта. В Ростові над Доном, найбільшім місті в донській области, власть в руках анархістів.

Німецькі війска займають донецький басейн.

ЦЮРІХ (Швайцарія), 3. мая. — Німецькі війска на Україні, утворивши на зелізничім шляху між Катеринославом і Харковом підставу до дальших воєнних операцій, посувають ся дальше наперед **в околицях углевого басейну в долині ріки Донця.**

ХОЛМЩИНУ ВІДДАНО ПОЛЯКАМ.

В Холмщині установлено польські уряди і суди.

ЛОНДОН, 3. мая. — Телеграма з Києва до Копенгаґен доносить, **що в Холмщині, яку центральні держави в берестейськім мировім договорі признали були Україні, всю власть перейняли Поляки. В Холмщині іменовано польських урядників і установлено польські суди.**

УКРАЇНСЬКІ СЕЛЯНИ ПАЛЯТЬ ЗБІЖЕ.

Українське правительство не було всилі доставити навіть 6.000 тон збіжа.

ЦЮРІХ (Швайцарія), 3. мая. — Як телеграма з Києва доносить, ген. Айхгорн, головний командант німецьких війск на Україні, **видав був приказ селянам звернути розібрані ними великі посілости і розпочати сійбу.**

Сей приказ викликав великий заколот і селяни почали палити збіже, щоби воно ни дістало ся в руки Німців.

Члени давної Ради протестували проти такого вмішуваня Німців в внутрішні справи правительства.

(Продовжене на стор. 2-гій).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	за рік	$3.00
6 months	$1.75	за пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висилаю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

Насильство Німеччини над Україною.

(True translation filed with the Postmester at Jersey City on May 7, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

Українська Центральна Рада, заступниця інтересів працюючого люду на Україні, упала. Її міністерський кабінет під проводом Всеволода Голубовича заступлено иншим — під проводом премієра Василенка. Президент У. Ц. Ради, проф. Михайло Грушевський, разом з премієром Голубовичем уступили добровільно, даючи членам свого кабінету вільну руку, вступити або ні в склад нового правительства.

Яка причина упадку У. Ц. Ради і її правительства? Телєграми доносять, що їх повалив селянський зїзд, який висказав своє негодоване з аґрарної політики Центральної Ради. У. Ц. Рада запроєктувала удержавлене земель — селянство висказало ся проти сього. Так доносять перші телєграми. Значить, У. Ц. Рада хотіла цілком знести приватну власність на землю, а селянство спротивило ся такому проєктови.

Але найновійші вісти кидають більше сьвітла на сю справу і перечать берлїнським донесеням, наче би українське селянство повстало проти У. Ц. Ради. Артур Ренсом, кореспондент нюйорського „Таймса", каже, що в Києві відбув ся зїзд великих земельних общарників-дідичів і сей власне зїзд висказав своє невдоволене з аґрарної політики У. Ц. Ради та рішив усунути її з політичної арени. Сю ухвалу виконано таки зараз і то без найменьшого проливу крови, бо дідичам дав військову поміч ґенерал Айхгорн, командант німецьких військ на Україні.

* * *

Остатнє донесенє про події на Україні буде найправдоподібнійше, коли взяти під увагу телєграми, які дійшли тут один тиждень перед поваленєм Української Центральної Ради. У тих телєграмах говорило ся, що ґенерал Айхгорн зажадав, аби українські селяни звернули назад землї дідичам, проти чого виступила У. Ц. Рада.

* * *

Обі повисші телєграми сьвідчать, що політичний переворот на Україні стоїть у безпосередній звязи з німецькою політикою. До поваленя Української Центральної Ради причинила ся Німеччина, якій українські політики не йшли на руку. З Берлїна прийшло до ґенерала Айхгорна порученє повалити Центральну Раду, бо „вона є заслаба, щоби удержати на Україні лад і порядок", або иншими словами: повалити Центральну Раду, бо вона не хоче виконувати поручень Берлїна!

Центральна Рада заходила ся точно виконувати економічні услівя берестейського договору; значить, Рада старала ся забезпечити найперше потреби України, а Німеччині давати се, чого вже Україна не потребує. Але конаюча з голоду Німеччина не могла дивити ся на сю політику, на яку вона згодила ся у Берестю, і взяла ся силою нівечити се, чого два місяці тому присягала додержуватись.

До помочи Німеччина найшла собі прихильників в особах польських, московських, німецьких і українських дідичів, які давно вже виступали ворожо проти Ради, і в останній хвилї ужила їх яко знаряд боротьби проти українського правительства. Дідичі виступали проти Ради, бо Рада сконфіскувала їх маєтки і передала на власність працюючих мас. Німеччина ворогувала на Раду, бо Рада, стараючись забезпечити найперше Україну, не позволила Німеччині вивозити збіже з України, потрібне для самої України. Отже обі невдоволені сторони прийшли до порозуміня і рішили повалити свого спільного ворога.

* * *

Отже не селянство, не працюючі українські маси повалили Українську Центральну Раду, а вчинила се Німеччина при помочи ворогів українського народу. Українська Центральна Рада була заступницею інтересів працюючого люду України; вона берегла сих інтересів; вона старала ся заспокоїти потреби тих працюючих мас.

Але Німеччині се не на руку; Німеччина хоче поживи, бо її населенє з голоду вмирає. Були случаї, що німецькі війська стріляли в українських селян з машинових крісів, бо селяни не позволяли Німцям насильно забирати від них збіже.

Сей злочин пятнувала Центральна Рада, взиваючи Німеччину придержуватись мирового договору і не мішати ся у внутрішні справи України, бо се належить до українського правительства.

Німці хотіли господарити на Україні наче у своїм краю, не зважаючи, що на се вони не мають найменьшого права.

* * *

Поваливши Українську Центральну Раду, вибрану зїздами селянських, робітничих і жовнірських делєґатів, Німеччина поповнила насильство над непримушеною волею українського народу; подоптала державні і людські засади, чого ніколи не допустить ся держава з чесними провідниками.

Німеччина подоптала признані цілим культурним сьвітом парляментарні привілєї, бо німецькі війска війшли до салї Педаґоґічного Музею і почали арештувати членів Української Центральної Ради саме тоді, коли се найвисше законодатне тіло України радило над долею українського народу.

„Сьвіт вже бачив бельґійську грозу, польську грозу, сербську грозу, вірменську грозу. А в сім році буде бачити українську грозу" — пише нюйорський „Глоб".

„Український нарід не буде уважати окупуючих війск за освободителїв зпід російського панованя, але за зоружену силу, яка заводить мілїтарний режім, аби забирати поживу для центральних держав. Українці будуть любити Німців і Австрійців так, як їх люблять Лотиші, Поляки, Естонці і Литовці" — каже віденська „Арбайтер Цайтунґ".

Німеччина поповнила насильство над Україною і за се вона мусить відпокутувати.

До Січий в Америці.

Саме слово „Січ" пригадує нам дуже богато з нашої славної минувшини. Читаючи про славну Січ Запорожську, про тих козаків, котрі боролись і умирали за свободу свого народу, живійше кров в жилах заграє, серце сильнійше забєть ся, дух набирає бадьорости та якоїсь внутрішної сили, а думки линуть гень-гень далеко...

Може не один з нас думав, що по тім всім, що „було колись на Україні", тільки й всеї спадщини осталось нам, що записали історики, кобзарі і поети.

Та ні! Наша слава не вмерла! Бо саме тепер, коли куєть ся доля нашого народу, коли здійснила ся наша національна мрія, бо **Україна стала вільною републикою** „без хлопа і пана" — дух „вільного козацтва" підносить свою голову високо, повний житя і сили.

Колиж наші братя на Україні приневолені орґанізувати мілїтарну силу для оборони вольностий, які дала революція Україні, дають своїм полкам імена колишних славних гетьманів, то се є ясний доказ, що наш нарід ніколи не забуде любити і шанувати колишну січову славу.

Не забув наш нарід і тут в Америці на свої національні гордощі, і шануючи память своїх героїв, козаків-запорожців, орґанізуєть ся в товариства під січовою назвою як: „Запорожська Січ", „Подільська Січ", „Українська Січ", „Нова Січ" і много инших „Січий". Та, на жаль, діяльність многих наших Січий в Америці дуже мало значна, а по декотрих „Січах" то й слух затинув. До тих власне „Січий" я бажав би відозватись отсею дорогою.

Січи! Які-б Ви не були та до яких би Ви орґанізацій не належали, все одно — Ви є „Січами"! Помятайте, „Січи", що вже сама історична назва зобовязує Вас морально до провадженя січового житя, котре в дійсности приносилоб користь свому народови, а в перший мірі членам Січи! Вашим обовязком є розуміти, що реальна січова робота не кінчить ся ще на устроєню театрального представленя, балю, або „пікніку". Правдива січова робота не скінчена ще й тоді, коли хорому членови виплатить ся „бенефіт". То всьо є дрібні річи, але того всього для „Січи" зовсім замало; се потрафить зробити кожде пересічне братство або товариство. Вас, „Січи", не можна ніяк зачисляти до звичайних товариств, бо Вашою задачею є крім звичайної роботи виконувати ще й таку роботу, котра відповідалаб січовим вимогам, бо в противнім разі нема рації звати себе „Січами". Чиж маємо ми право тут в Америці звати себе січовиками, та рівночасно спати блаженним сном, вколисані рутенською байдужностию, коли наші братя січовики у теперішній военній заверусі умирають, аби нам лїпше жило ся?!

„Коли ти [illegible], коли ти січовик, [illegible] січову задачу, бо спати січовикови в Америці, де вільно без всяких перешкод орґанізуватись, де є нагода учитись — зовсім не лицює!

Очевидна річ, що ми, американські січовики, не мусимо аж умирати для добра свого народу; ми заслужимо собі добру славу й тоді, коли навчимо ся, як для нього **жити.** Тому, Січи, пора Вам пробудитись! Якраз тепер з весною, коли лагідні лучі сонця розкували землю з холодних оков зими і всьо, що живе, витає її радісно, привитайте-ж і Ви тую весну-царівну своїм пробудженем та впустіть луч сонця золотого до свого січового коша. Най кожда „Січ" в Америці з весною подбає перетворити кождого „позїхайка-січовика" в новітного і правдивого жовніра хлопської армії трудячого українського люду, котрої січові полки з повіваючими малиновими прапорами забезпечили би будучність нашого народу тут в Америці, та в рідний край післали би правдивих і щирих робітників на народнім поли, просьвічених і здорових січовиків.

І знайте, Січи, що народною армією, котра вщіплює у своїх вояків-січовиків духа бунту — не проти своїх братів, хлопів і робітників, а проти неробів і ворогів нашого народу — є власне Січова Орґанізація Українців в Злучених Державах. Карність і солідарність в Січовій Орґанізації учить своїх січовиків пізнавати, що боротьба проти всякого лиха вимагає добровільного підчиненя своєї волі, горожанської слухняности, та не бути сліпим орудєм тих, котрі бажають нашої згуби.

В Січовій Орґанізації нема місця для „панів і підпанків", як декотрі Січи думають; нема в ній також дармоїдів-перевертнів; в ній групують ся хлопи і робітники, вірні сини українського народу і тому вона є щиро-хлопською орґанізацією, приступною для кождого щирого Українця і Українки.

Січова Орґанізація має на цїли загальне добро всього українського народу як в Америці так і в Европі, його розвій і просьвіту, душевний, фізичний і матеріяльний поступ, та взиває всі Січи в Америці до помочи в праці. Кожда „Січ" допоможе Січовій Орґанізації в її діланю тим, коли негайно зачне правдиву січову роботу в своїм товаристві. Січова Орґанізація кождій Січи вишле на жадане січові статути і підручники та дасть потрібні інформації **зовсім даром.** Адреса Січової Орґанізації: 34 E. 7-ма улиця, Ню Йорк.

В надії, що Січи зрозуміють клич „всі за одного, один за всіх!", Січова Орґанізація вірить, що тепер з весною всі Січи пробудять ся до нового і правдивого січового житя та, розвинувшись, прикрасять собою американську Україну як правдиві і живі цьвіти, сьвіжі і пахучі.

Здорові були!

П. Задорецький,
гол. атаман.

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

Як доносять, українське правительство не було навіть в силї доставити 6.000 тон (60.000 корців) збіжа, яке були прообіцяли Німеччині, бо селяни не хотіли продати збіжа.

Триднева битва села з Німцями.

МОСКВА, 25. цьвітня. — Варварське поступоване Німців з населенєм в занятих землях і постійне забиране ними поживи викликує заколот і доводить часто до кровавих битв.

В однім селї в Київщині селяни через три днї ставили опір Німцям при помочи машинових крісів і зоружених самоходів.

Ціна збіжа на Україні а в Німеччині.

БЕРНО (Швайцарія), 3. мая. — **В Німеччині приходить до нової кризи щодо поживи.** На се вказують преса і дебата в парляменті. **Правительство заявило, що сьогорічну крізу дасть ся відвернути лише через довіз поживи з України і Румунії.**

Серед німецьких селян витворюєть ся опозиція супроти правительства. На підставі умови між німецьким і українським правительствами Німеччина зобовязила ся платити за тону (1.000 кільоґрамів = 10 корців) жита 406 марок, а за тону пшениці 487 марок, крім того за кожду тону 150 марок за кошти транспорту. В сей спосіб доставлена тона жита коштує в Берлїні 556 марок ($132.50), а тона пшениці 637 марок ($151.60). Тимчасом німецький фармер дістає за тону жита лише 270 марок, а за тону пшениці 290 марок. Німецькі селяни протестують проти плаченя так високих цін за границею, знова українські селяни не хочуть за низшу ціну продати.

З тої причини німецька і австрійська комісії у Києві стрічають трудности, які доси не дало ся усунути, а які можуть причинити ся до значного опізнаня транспортів збіжа до центральних держав.

Німці надіють ся до липня з України 60 міл. пудів збіжа.

АМСТЕРДАМ, 3. мая. — В середу на засіданю комісії для справ поживи в німецькім парляменті, як се доносять телєграми з Берлїна, секретар Вальдов заявив, **що після угоди з українським правительством Німеччина одержить до липня 60 мілїонів пудів збіжа з України. Справу зменьшеня порцій хлїба буде, як се дальше заявив Вальдов, залежати від України.** Що тичить ся справи засобів бараболь, то вони вистарчать вповні до нового збору.

Вальдов запевнив комісію, що жнива заповідають ся добре та що сподівані транспорти поживи з України доповнять потрібну скількість поживи в Німеччині.

1.200 возів українського збіжа для Австро-Угорщини.

ЛОНДОН, 4. мая. — Бездротна телєграма з Берлїна доносить, що орґанізація збираня і транспортованя збіжа на підставі договору з Україною є тепер в тоці.

2,000.000 тон збіжа і инших средств поживи є запевнені і 1.200 зелїзничих возів минуло в кількох днях границю.

„Велика часть сеї першої доставки, — говорить ся в урядовім звіті, — є призначена для Австро-Угорщини, в якій панують більші трудности щодо поживи."

В сей спосіб Австро-Угорщина буде заосмотрена в поживу на час, доки не надійдуть вчасні жнива на Угорщині, а тоді транспорти збіжа з України, які прийдуть в червни і липни, будуть звернені до Німеччини.

Жидівський „парлямент" на Україні.

Жидівська нюйорська часопись „Форвертс" одержала від свого кореспондента з Петроґраду вістку, що на Україні утворено жидівський парлямент".

На нарадї делєґатів жидівської соціялїстичної орґанізації „Бунд" принято плян, щоби місцеві орґанізації „Бунд'а" злучили ся по містах з прочими жидівськими соціялїстичними орґанізаціями.

Дальше доносить кореспондент, що жидівський „парлямент" (рада) має складати ся з 125 делєґатів.

Жидівський професори і школи учительські орґанізують штаб професорів для проєктованого жидівського університету. Рада призначила 500.000 долярів на закупно жидівських шкільних книжок. Жидівські орґанізації релїґійні в Петроградї і Москві виготовляють плян в цїли добровільного оподаткованя.

В Австро-Угорщині.

(True translation filed with the Postmester at Jersey City on May 7, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

АВСТРІЙСКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ЗАКРИТИЙ.

Критичний стан поживи причиною сього зарядженя.

АМСТЕРДАМ, 4. мая. — **Цїсар Карло уповажнив австрійського премієра закрити дальші засїданя парляменту,** як се доносять останні телєграми з Відня.

Урядовий звіт подає, що закрите парляменту наступило з причини критичного стану щодо поживи.

„Правительство доложить всїх старань, — говорить ся у звіті — **щоби поправити економічне положенє і доложить всїх зусиль, щоби так уложити відносини, аби населенє могло видержати сю критичну хвилю".**

Віденська телєграма доносить, що австрійський премієр, др. Зайдлер, промовляючи на конґресі провідників партій, заявив, що економічне положенє є критичне та що заходить конечність, щоби теперішне правительство було вільне від всякої критики в парляменті. Відтак заявив, що предкладає відложене сесії парляменту, додаючи, що на случай, коли би партії на се не згодили ся, він ужиє до сього сили.

Помимо протесту зі сторони деяких партій ухвалено сесію відложити.

Український міністер уступив.

АМСТЕРДАМ, 5. мая — Останні вісти з Відня доносять про уступленє трох міністрів з австрійського кабінету: **міністра рільництва, міністра українського і міністра словенського**

Причиною уступленя згаданих трох міністрів, як доносять, було вороже становище правительства супроти Славян.

(Українців заступав в кабінеті др. Івана Горбачевський, міністер народного здоровля.)

В Італії.

(True translation filed with the Postmester at Jersey City on May 7, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

Берлїн взиває Австрію до наступу проти Італії.

ЛОНДОН, 1. мая. — Беручи під увагу останні австрійські рапорти з італійського боєвого фронту, в яких говорить ся про щораз сильнійшу воєнну чинність на сім фронті, треба памятати також, **що німецька преса вже від довшого часу звертала увагу на конечність більшого наступу проти Італії.** Воно можна пояснити тим, що німецька преса напирала на Австро-Угорщину, щоби вона перевела наступ і облекшила в сей спосіб натиск на німецьку армію у Франції.

Німецький військовий критик, ген. Арден, пише у часописи „Берлінер Таґеблят":

„Напружене, з яким нині цілий сьвіт слідить драму, яка відграєть ся на полях битви у Франції і Фляндрії, стало би значно сильнійше, коли би розпочала ся також і на італійськім фронті більше оживлена акція. Не дасть ся заперечити, що німецький нарід глядів би на підняте воєнних операцій на сім фронті з великим довірем, а також з великою нетерпеливостию. Ніколи не була нагода до наступу проти Італії так добра як під теперішну хвилю".

Лише сніги здержують наступ проти Італії.

ВАШІНҐТОН, 30. цьвітня. **Несподіване зимно, яке панує тепер в гористих околицях північної Італії опізнить плянований наступ Австро-Угорщини проти Італії.**

Телєграми, які надійшли до італійської амбасади у Вашінґтоні, доносять, що в Альпах в сильній бурі упав сніг на шість стіп глибоко.

В Ірляндії.

(True translation filed with the Postmester at Jersey City on May 7, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Справа автономії і конскрипції в Ірляндії відложена.

ЛОНДОН, 2. мая. — Ендрю **Бонар, член анґлїйського воєнного кабінету, заявив в середу на засїданю палати послів, що він не є всилї сказати, коли законопроєкт в справі автономії Ірляндії буде внесений.**

Деякі часописи доносять, що заява Бонара означає відложене законопроєкту на неозначений час.

„Дейли Нюс" поясняє се **тим,** що правительство має значні трудности у вишуканю наслїдника по баронови Вімборнови, секретареви Ірляндії, який зрезиґнував.

Одиноким виходом з теперішного трудного положеня є після гадки більше відповідальних послів парляменту, залишене **обох справ, дотичачих Ірляндію, справи автономії („гом рул") і конскрипції** (примусової військової служби).

ЖЕРТВИ ВІДДІЛІВ І ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА НА УКР. СИРОТИНЕЦЬ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА.

На великодний дар жертвували:

Від. 106. Шікаґо, Ілл. Бр. св. Николая. Братство жертвувало з каси $10.00. Г. Дацьків, О. Галаса і І. Турчановський зібрали на лісти чч. 1105 і 1106: Г. Дацьків і О. Галаса по $1.00, І. Турчановський, М. Паславський і А. Гасюк по 50 цит., Н. Пашко, В. Семенович, Д. Семенович, К. К. Семенович, П. Спдорчак, М. Турко, М. Шевчук, С. Прокопів, І. Даньків, Н. Гуль, М. Гурей, Г. Койчак, Н. Коцовський, Я. Медій, П. Ґавалюк, А. Медій, Н. Мадея, І. Гербут, Д. Студенний, І. Карчмар, І. Оленяк, І. Данилець, С. Михальський, В. Войтович, Н. Лабусевич, С. Вашкевич, В. Мокрицький, М. Мокрицький, А. Мороз, О. Лоханець, Н. Гошко, Д. Прокопів, М. Копик, Я. Саверинський, М. Яворський, М. Петрів, Н. Лабусевич, В. Гриньків, І. Прийма, Д. Гнїздур, Н. Савчак, С. Романчак, М. Фтомин, А. Гошко, М. Музика, І. Гербут, П. Гавришків, І. Дзіваковський, С. Фута, Д. Чоник, А. Гербут, Н. Онисів, В. Гнїздор, В. Гриньків, І. Марщак, М. Вільчинський, Ю. Веробець, А. Міхальчак, І. Несторович, М. Ющак, Н. Винярський, Я. Зелїнка, К. Каня, Т. Подоляк, Ф. Полєск, Д. Шмирьо, М. Шевчук і М. Квік по 25 цнт. Разом $30.50. Розходи 50 цнт. — Остає $30.00

Від. 323. Канзас Сіти, Канзас. Члени братства св. Володимира жертвували на великодний дар (збіркою занимав ся Петро Ярема): Д. Яремко, Д. Янчишин, Н. Янчишин, О. Яцух, І. Коменда і О. Коменда по $1.00; П. Ярема, Д. Іващук і Ф. Мазур по 50 цнт.; С. Звадюк 30 цнт.; Роман Мазур 25 цнт. — Разом $8.05

Загалом $38.05

В ч. 51 „Свободи" оголошено $3.765.06

Усього разом зібрано $3.803.11

Коротка розмова з шановними читачами „Свободи“.

Кілька слів до Вас, Добродію!

До Вас!

Не гнівайте ся, що непокою Вас, але Ви зрозумієте, що маю рацію.

Ні! Не до кого иншого хочу говорити, але таки до Вас, що зачали щойно читати ту статю.

Агій! — скажете. Вчіпив ся і не дає спокою! — Кажіть, що хочете, але перечитайте отсе до кінця.

Але я Вас мушу упередити. Тут ходить о добре діло, яке Ви певно сповните; тут ходить о жертви.

Се трохи неприємне, але се Ваш обовязок! Ваша народна повинність!

Ви, Добродію, Українець! Так, з крови і кости.

Ви щирий український патріот! Я певний сего, бо Ви є членом Українського Народного Союза, або передплатником „Свободи“. Тому я також певний, що можу говорити до Вас сьміло й отверто. Бо Ви знаєте оцінити Ваш обовязок.

Добродію! Як вийдете на улицю, на якій мешкають наші українські іміґранти, то побачите щось, що Вам видаєть ся зовсім звичайним, хоч се є характеристична ціха українських дільниць. Побачите громаду українських дітий!

Між тою дітворою знайдете кількоро таких, що лишили ся круглими сиротами, без батька і неньки. Не вірите? Ану, спитайте!

Впрочім не треба питати. Погляньте лиш на те мізерне дитяче личко, на ту подерту, брудну одежину, на ту цілу маленьку вихудлу стать та на той голод, що дивить ся з невинних очий і будить співчутє у Вашім серци. Се сирота, Добродію. **Се українська сирота!** Се безталанна дитина Вашого брата Українця. Його може недавно убила машина в тійсамій фабриці, де Ви працюєте. А може він помер від надміру праці. А може (бо всіляко буває), може від близкого знакомства з тим „Майком“, що тримає „салун“, онде, на „корнері“. Вмер, та пропало! Не встане з гробу! Хай з Богом спочиває! Земля йому пером! Вічная память!

Але його діти!... Се вони так бідно виглядають. Мати не може стільки заробити, щоб виживити й одіти сей дріб. Вона сама з голоду примирає. Бідні Боже, щоби все так було.

А сьогодня Великдень. Ви красно прибрані, новий „сут“, новий капелюх, білий ковнірець, краватка за доляра, черевики як зеркало, папіроска або цигаро в зубах, а в кишени вітер не свище. Ви вже вернули з церкви, попоїли смачно: сьвячене яйце, так як в краю, і білу паску, ще ліпшу ніж в краю, і шинку і ковбасу з хріном і ще там чого доброго. Ви убрані. Ви ситі. Ви вдоволені. Се гаразд. Дай боже, щоби все так було.

Але дивіть ся на ту сиротину! Яке воно бідне, нуждене, занедбане. Одіне витерте, ледви держить ся купи, черевики без підошв, сорочина брудна виглядає через діру, а те худе личко невмите.

А чи думаєте, Добродію, що те сиротя також таке сите та вдоволене, як Ви? Ану, спитайте! — Може Ви возьмете дитину до хати, нагодуєте, та дасьте „нікля“? Се гарно! (Лишень не давайте гроший дітям). Але що завтра буде? Ви-ж не можете годувати ту дитину що дня.

А подумайте, Добродію, кілько то таких безталанних українських сиріт сьогодня в цілій Америці. А сьогодня Великдень.

Гей, Добродію, сьогодня Великдень, сьвято радости! А українські сироти, діти Ваших братів, Ваших товаришів, Ваших краянів. Ваших сусідів, — голодні, босі, неодіті, без даху над головою. А Ви вдоволені!

Та є десь-там в Філядельфії якийсь Український Сиротинець. Треба би там вислати ті сироти.

Так, Ваша правда. Сиротинець є. Але сей Сиротинець переповнений. В нім нема більше місця. Його треба побільшити. Треба нового будинку.

І ось невдовзі зачнеть ся будова Нового Сиротинця в Чесапік, Мериленд. Там підуть українські сироти, сотки бездомних сиріт.

Ну, то Богу дякувати! Добре, що буде такий великий Сиротинець. Але щоби скорше, бо то готове бідацтво на улиці згинути.

Але чекайте, Добродію! Се не так скоро. На Сиротинець треба гроша, треба долярів. Без долярів Нового Сиротинця не буде, і сотки українських дітий будуть дальше тиняти ся по улицях. А як думаєте: що з них буде, як вони скінчать сей уличний університет? Великі люди? Богато з них буде хісна і слави для України?

Отже треба гроша, Добродію! Треба богато гроша! Треба пятьдесять тисяч долярів!

Се не абияка сума, не правда? Розумієть ся, що Ви не можете дати пятьдесять тисяч долярів. Ви може не можете дати пятьдесять долярів.

Але Ви можете дати десятку! Або пятку! Або чотири, три, два доляри! Або один доляр!

Правда, що можете?

Що для Вас значить пару долярів? Ними не зборатієте. А маєте гроші, бо тепер часи не злі. А українських сиріт богато! Не забувайте, Добродію: **се українські сироти!**

Їм треба сего Нового Сиротинця. А на Сиротинець треба долярів!

Отже дайте, Добродію, жертву на хату для сиріт. Дайте, що можете!

Не чекайте, аж другі дадуть! Не журіть ся — вони дадуть! Але Ви дайте! А як Ви дасьте, то й другі дадуть.

І ДАЙТЕ НИНІ, НА ВЕЛИКДЕНЬ!

Нині вишліть Вашу жертву до „Свободи“! Нині, бо завтра забудете.

Ви, Добродію, дайте другим примір. Щоби було пятьдесять тисяч долярів, щоби був Новий Український Сиротинець, Ви, Добродію, мусите дати жертву.

Так, Ви!

ВИ!

Будьте певні, що як дасьте, то за короткий час буде збудований Новий Сиротинець.

І в нім будуть приміщені сотки українських сиріт!

Їх там нагодують, вберуть і дадуть хату!

Їх навчать там заробити на жите!

І відвдячити ся рідному народови за жертви!

І навчать їх любити Україну! І навчать їх працювати для України! І для українського народу!

І ті сироти будуть помочію, славою і гордощами України!

Але щоби так було, Ви мусите дати жертву. Нині! На Великдень!

Отже дайте!

Се Ваш народний, патріотичний обовязок!

Чи сповните Ви сей обовязок, Добродію?

Чи думаєте, що Ви повинні його сповнити?

Порадьте ся Вашого серця, Вашої чести, Вашої національної гідности, Вашого патріотизму, Вашого христіянського милосердя!

Я певний, що Ви, Добродію, ще нині вишлете Вашу жертву, після Ваших сил, до Редакції „Свободи“.

Іван Гундяк.

Большевики і українське робітництво.

Національне житє України ставить тепер перед українським робітництвом широкі політичні завданя. Треба тільки подбати про те, щоби самі сьвідомі робітники взяли чинну участь в національно-політичнім житю. Рух чеського, хорватського й иншого зорганізованого робітництва Заходу яскраво нам сьвідчить, як сьвідоме робітництво поневолених націй може використовувати національне відроджене в своїх інтересах. Коли соціял-демократія се буде нехтувати (на прим., як наші російські большевики), то сим воно поставить себе поза житєм робітництва відроджуючої ся нації. Гірше — такі соціял-демократи лише помагають, розумієть ся через свою несьвідомість, українській, приміром, буржуазії туманити українському робітництву голови своїми націоналістичними гаслами.

Своїм нерозумним поведенєм большевики довели до того, що найсьвідомійша частина українського робітництва обурена національною політикою большевиків, з реакції до такого большевизму забуває і здорові його ідеї, дозволяє опанувати собою думкам опортуністичного меньшевизму. Колиб се могли зважити товариші з „Пролетарской Мысли“, то певно-б вони так легковажно не ставили ся до української справи. Але, як кажуть, закони не для всіх писані. Ся пересторога самого житя пройде мимо большевиків.

Минулий досьвід з українського робітничого руху нам уже служить в тім порукою. Коли на початку 1904 р. українське сьвідоме робітництво вступило вперше на шлях сьвідомої клясової боротьби, тоді зявила ся т. зв. „Спілка“ (краєва орґанізація Р. С.-Д. Р. П.), котра рішучо поставила ся проти того, аби істнувала українська С.-Д. Р. Партія.

Спільчани (таксамо як і большевики) в протилежність українським соціял-демократам **не ставили перед собою ніяких особливих національних завдань.**

„Спілка, вже покійна, розпочала свою діяльність серед українського робітництва з пропаганди ідей меньшевизму всупереч большевицькому напрямови, розвиненому до визнаня дійсно революційно-соціялістичної національної програми.

„Спілка“ зникла тоді, 1908 року, коли саме почала ся зявляти ся серед українського сьвідомого робітництва своя робітнича інтелігенція.

Український робітничий рух підняв ся так високо, що вже давно заснував позаду себе „Спілку“.

І от якраз та наука, що дає нам доля „Спілки“, пройшла марно для большевиків. Вони знову починають танцювати від печи. Та тільки „Спілка“ мала перед собою на початку своєї діяльности майже порожне місце, тоді як тепер большевики мають перед собою численні кадри сьвідомого українського робітництва.

Се дуже зміняє справу.

Бо коли большевицька політика в національній справі винна в зростови націоналізму серед українського робітництва, то ще більше шкідливо, згубно вона позначаєть ся на самих большевиках. Вона ставить хрест на большевизмі яко на революційній части сьвітової соціял-демократії.

Проголошене війни „товаришами“ народними комісарами Українській Народній Републиці сьвідчить про те, що російський большевизм остаточно втратив свою революційність, обернув ся в свою протилежність. Тактику пролетарського інтернаціоналу заступила тепер у большевиків тактика хрестоносних походів та еспанської інквизиції.

О. Лола.

(„Роб. Газета“ з 21. грудня 1917).

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода“.

Користи в купованю бондів свободи.

Сей великий конфлікт (війна з Німеччиною) є питанем продукції і щадженя і цивільне населене, яке не носить крісів, є в нім таксамо необхідне і грає таксамо важну ролю, що й люди, які актуально воюють в окопах. Тільки вони не мусять поносити такої жертви. Бо нема благороднійшої жертви від тої, як чоловік віддає своє житє за вітчину. Однак щоби ті, які віддають своє житє за вітчину, не віддали його за дармо, кождий мущина, женщина і дитина в Америці мають обовязок робити з рівним патріотизмом і запалом душі позаду лінії се, що мусить бути зроблене, аби нашим жовнірам і морякам не бракувало нічого, що дало-б їм спромогу бороти ся у тій війні успішно і побідно.

Як ви повздержуєте ся у видаваню гроша на непотрібний одяг, непотрібну обуву і непотрібну живність, ви зберігаєте засоби, що причинять ся у великій мірі до успіху наших армій в поли. Се є одна з конечностий для успіху нашої зброї, щоби поступати в сей спосіб. Коли ви не щадите обачно в сей спосіб, вам неможливо щадити рівночасно гроші, щоби їх позичити свому правительству. Правительство мусить просити вас позичити йому гроші, щоби воно могло купувати вовну, або одяг зроблений з вовни, або черевики зроблені зі шкіри, які ви не взяли, і платити за роботу людям, які роблять ті річи. Тому ощаджуючи і позичаючи гроші свому правительству, ви робите велику патріотичну службу, основно патріотичну службу, а рівночасно ви творите добро собі самим, бо придаючи до свого майна заощаджену суму, скріпляєте через те і свій власний фінансовий стан.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи“.

ПОЗІР! ЛУДЛОВ, МАСС.

Заходом Укр. Аматорського Кружка в Лудлов, Масс.

відограєсь пораз перший в тій околици представлене

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

образ драматичний з-житя нашого народа в 3-ох діях Антонія Ів. Нагорянського

в суботу, дня 11-го мая 1918 р.

в Польськім Народнім Домі, Паркет стр., Індіен Орчард.

Початок о годині 7-ій вечером.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Максим, мужик ....п. М. Мишоловський
Катерина, його жінка...п-на А. Керніцка
Юрко, їх син ....п. С. Наливайко
Марцуня, їх дочка........п-на А. Зварич
Іван, любовник Марцуні....п. М. Гойдун
Олекса, вуйко Івана..п. М. Ганачовський
Климко, мельник ....п. Д. Шабан
Гандзя, сусідка Максима..п-на Р. Куртей
Герш, арендар ....п. І. Приступа
Хаскель, його син ....п. В. Зварич
Парася, кістунка ......п-на Е. Воронка
Жандарм ....п. П. Яворський

Режісер **п. Н. Щербій.**

ВСТУП 50 і 35 ЦЕНТІВ.

Українці і Українки з Лудлов і околиці! Приходіть численно на се представлене, бо ся штука дуже гарна і граєсь перший раз в сій околици, а не пожалуєте. До численної участи запрошує

54-55 КОМІТЕТ.

УКРАЇНЦІ З РОД АЙЛЕНД!

Заходом бр. св. Стефана, від. 181 У. Н. С.

відіграєть ся пораз перший в Род Айленд

„Б О Н Д А Р І В Н А"

історичну драму в 4-ох діях а 5-ох відслонах, великого українського драматурга І. Тобілевича

в суботу, дня 11. мая 1918 р.

в Українськім Народнім Домі в Менвіл, Р. Ай.

ОСОБИ:

Староста ....С. Шевчук
Гершель ....Н. Шевчук
Бондар ....І. Швець
Бондарівна ....К. Микитин
Марія ....М. Мохнацька
Тарас ....Н. Казан
Денис ....І. Шеремета
Оксана ....М. Шеремета
І. Запорожець ....Ю. Яцінчук
ІІ. Запорожець ....Н. Борозний
І. Чоловік ....І. Сулима
ІІ. Чоловік ....Ю. Рекович
І. Наймит ....І. Сулима (ІІ.)
ІІ. Наймит ....Н. Ходоровський
Мордохай ....М. Кульчицький
Челядинець ....І. Сулима
Запорожці, народ, дівчата, челядь двірська. — Річ діється на Україні в XVII. столітю.

Режісер **Г. Микитин.** Дір. хору **Г. Кравець.**

Дорогі Родимці! Прибудьте численно на се представлене, котре нам нагадує давну минувшину. На сім представленю насмієтесь доволі. Межи актами буде пригравати добірна орхестра. 54-55

Ціни місць (нумеровані): І-рядні 50 ц., ІІ-рядні 35 цнт., галерія 25 цнт.

Дохід призначений на Народний Дім.

По представленю хор відспіває кілька народних пісень.

Початок о год. 7.30 вечер.

За порядок ручить — КОМІТЕТ.

РОДИМЦІ!

Вступайте громадно в члени Українського Народного Союза, бо се одинока і найбільша українська організація в Америці.

UKRAINIAN NATIONAL ASS'N., P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ПОЗІР УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ! ПОЗІР В ШІКАҐО, ПУЛМАН І ОКОЛИЦИ!

АМАТОРСЬКИЙ ДРАМАТ. КРУЖОК З ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ.

відограє дуже гарну штуку в 3-ох діях і 3-ох відслонах А. Янчука, п. з.:

„ВИХОВАНЕЦЬ"

В НЕДІЛЮ, 12-го МАЯ 1918 Р.

в ГАЛИ п. STANCIKA,
205 E. 115th St., Kensington, Ill.

Українці! Коли любите рідну, а тепер Вольну Україну, то думка в нас, що так само любите свій нарід і свою рідну штуку, над якою наші письменники роками працювали, щоби дати дорогу українському народови до пізнаня себе. Отже нашим кличем є, щоб на сій штуці не забракло ані одного Українця, котрий любить свій нарід і свою рідну штуку.

Перед і по представленю ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ.

Буфет у власнім заряді.

ЦІНА ТІКЕТІВ 75, 50, і 35 ЦЕНТІВ.

Початок о год. 6.30 вечером.

За добру забаву ручить 54-55

КОМІТЕТ.

ТОВАРИСТВО „УКРАЇНСЬКА БЕСІДА" в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

устроює

В СУБОТУ, 11-го МАЯ С. Р. (на великій сали)

в „BEETHOVEN HALL",
210 E. 5th St. New York, N. Y.
(між 2 а 3-тою Евеню)

МАСКОВИЙ

БАЛЬ

Музика Товариства ім. М. Лисенка.

Початок точно о годині 7.30 вечером.

ВСТУП ВІД ОСОБИ 35 цнт.

Хто буде найгарнійше замаскований, той дістане першу премію. — Для нагороди є 3 премій в золоті. 54-55

НОРТГЕМПТОН, ПА.

ТОВАРИСТВО УКР. СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ

устроює

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 11-го МАЯ в гали п. Онущака.

ПОЧАТОК О ГОД. 6-тій ПОПОЛУДНИ.

Вступ для мущин 35 ц., для женщин 15 ц.

Сим маємо честь запросити всіх Українців з Нортгемптон і околиці до численної участи в нашім Балю, де буде приграватись українська банда з Аллентавн. Як прийдете, то непожалуєте.

За добру забаву ручить

54-55 КОМІТЕТ.

В кождій українській хаті повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Заходом Укр. Тов. „Подільська Січ" в Ню Йорку

— відограє —

театр Українського Народного Дому театральне представлене

„ХАТНЯ РЕВОЛЮЦІЯ"

комедія в чотирох діях, Володського

в неділю, дня 19-го мая 1918 р.

о годині 5.30 вечером

в сали Народного Дому, 217-19 Іст 6-та ул., Ню Йорк.

ОСОБИ:

Мамлименко Онуфрий Іванович............п. Безталанний
Корж Петро Васильович..п. Ф. Бражник
Степаниха Іванівна, його жінка......................п-на З. Горуцька
Антонина, дочка Коржа.....................п-на К. Іваночківна
Півень Макар, хазяїн.....п. М. Мелешко
Микола, син Півня, Актир......п. Н. Н.
Варка, сестра Півня....п-ні М. Мельник
Василь, син П.........п. П. Вацлавський
Девонтрий, підмайстер.п. О. Кульматицький
Калюзний, парубок.........п. В. Чіхрай
Хвершал ....п. А. Порило

Музика п. Г. Е. Смолинського буде грати підчас представленя і по представленю.

ВСТУП: І-рядні 75 цнт., ІІ-рядні 50 цнт., ІІІ-рядні 35 цнт.

Українці і Українки! Чи чули Ви про „Хатню Революцію?" Коли ні, тож запрошуєсь Вп. Родимців прибути на представлене, яке відограє театр Укр. Народного Дому в Ню Йорку. Там почуєте і побачите перехід сеї комедії; вона розвеселить кождого і богато можна научитись з народного житя. Така нагода не часто лучаєть ся, тому сподієтесь численної участи в представленю. Хто буде присутний спевностю верне до дому задоволений, а хто не прийде а буде жалувати, в такім разі не буде нашою виною.

53-59 КОМІТЕТ.

ПІТСБУРҐ, ПА.

Заходом тов. Укр. Громада

відограєсь пораз перший в нашій місцевости велике представлене

„ВЕРХОВИНЦІ"

драму в трох діях, а 11-ти відслонах В. Держирукп

в неділю Томину, 12. мая 1918

в церковній галі при 7-ій ул., С. С. Пітсбурґ, Па.

Початок точно о год. 7. вечер.

Вступ 75, 50, 35 і 25 цнт.

Режісер: **п. Л. Вантух.**
Дірігент: **п. І. Ганяк.**
Суфлер: **п. М. Усик.**

ДІЄВІ ОСОБИ:

Антін Ревізорчук, молодий гуцул.......................п. Петро Лечник
Марта, його мати..........п-ні М. Урбан
Парана, його суджена ..п-ні Т. Онишків
Максим Тихоньчук, старий гуцул.......................п. Л. Вантух
Прокін, державний стрілець...п. І. Ганяк
Анна, його жінка......п-на А. Томашик
Гершко, арендар, в місточку біля Львова, ...п. В. Крушельницький
Фельдфебель ....п. М. Вентовський
Мандатор, в гуцульськім селі Жабю.......................п. С. Король
Комісар циркулярний з Кут.......................п. В. Онишків
Офіцир від піхоти.....п. М. Венжовський
Кузьма ....п. Т. Ятчишин
1. Летінь ....п. В. Куць
2. Летінь ....п. І. Вовчко
Цитана ....п-на Н. Костишак
1. Опришок ....п. В. Куць
2. Опришок ....п. І. Вовчко
3. Опришок ....п. М. Гриб
4. Опришок ....п. Е. Березницький
5. Опришок ....п. М. Урбан
6. Опришок ....п. Н. Чемерись
1. Жовнір ....п. М. Василишин
2. Жовнір ....п. І. Павлович
3. Жовнір ....п. М. Сорочак
4. Жовнір ....п. І. Король
Гуцули молодші і старші ріжного пола.
Річ діє ся в гуцульськім селі Жабю.

Чесний український загал з Пітсбурґа і околиці, отсим запрошуєть ся до ласкавої участи.

52-54 КОМІТЕТ.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР! УКРАЇНЦІ БРУКЛИНА І ОКОЛИЦІ!

Величавий Концерт і Баль.

З НАГОДИ 5-ЛІТНОГО СВОГО ІСТНОВАНЯ

Укр. Тов. „Просьвіта" в Бруклині, Н. Й.

— устроює —

ЮВИЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ

в память І. Мазепи, остатного виборного гетьмана України

В СУБОТУ, 11-го МАЯ 1918 Р.

В CECILIA HALL,
101-103 Grand St., Brooklyn, N. Y.

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ:

ЧАСТЬ І.

Вступне слово ....п. А. Пашук
„Як умру, то поховайте мене на могилі" заповіт Т. Шевченка...хор мужеський
„До живих і мертвих", віддекламує.......................п. І. Фаінта
„Реве та стогне Дніпр широкий".............................хор мішаний
„Дивлюсь я на небо", сольо, відспіває відома усім Бруклинчанам солістка.......................п-на Н. Рубінівна
„Де ти бродиш моя доле", дует, відспівають 11-літний ....М. Поліщук і п. А. Поліщук

ЧАСТЬ ІІ.

„Чи ти милий пидом припав"...хор міш.
„Тополя", декламація..п-на Н. Рубінівна
Відчит про І. Мазепу.....п. А. Поліщук
Вязанка українських пісень, відспіває ....хор мішаний
Кінцева промова ....п. В. Собуцький
„Вже воскресла Україна"...хор мішаний

Програму співу виконає власний хор тов. „Просьвіти" під управою проф. Е. Г. Смоленського.

ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ.

ЦІНА ТІКЕТІВ 50 і 35 ЦНТ.

Початок о годині 7.30 вечером.

УВАГА: Тов. „Просьвіта" дає до відома, що в сей день, то є 11-го мая буде принимати нових членів без вступного, лиш за 50 центів місячної вкладки, а в разі недуги тов. „Просьвіта" платить кождому членови $6.00 тижнево яко запомогу, а в разі смерти $125.00 яко посмертне. Також коли хто хотів більше чогось почути, нехай прийде до тов. „Просьвіта", а там певно найде те, за чим шукає. Мітінги товариства відбувають ся кождої першої суботи по-першім, під числом 155 Бетвік Аве., ріг Сігел улиці, Бруклин, Н. Й. 54-55

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

Вже вийшла з друку

„СКОШЕНА ЛІЛІЯ",

трагедія в 12 діях,

написана Отцем **Й. ДУМИЧОМ**, грекокатол. парохом в Міннеаполіс, Мінн. Ся трагедія надає ся на велике, до сліз зворушаюче, театральне представлене релігійне, як і на дуже хосенне побожне читанє духовне. Кому милі цьвіти, хто милосердить ся над їх скошенєм, хто хоче собі пригадати, як діти плачуть за рідною матерію, хто хоче потіхи в смутку, хто любить Героїв Христових і сам хоче таким бути, хто хоче набрати геройчних ідеалів, най купить собі сю книжочку, а певно не пожалує.

Се прекрасно оправлена брошура, так велика, як календар, обіймає 183 сторін друку, ціла писана поезією. До набутя лише у Отця Й. Думича, автора сеї книжки. Нігде инде не можна єї дістати і нікому не вільно єї розсилати крім автора — се для слушних причин. Для того пишіть просто на адресу: 52-56

REV. J. DUMICH,
312—6th Avenue, N. E.,
MINNEAPOLIS, MINN.

Чеків і марок почтових не приймає ся. лише моней-ордер, або гроші в реджістрованім листі. Ціна книжки: для Америки 60 центів, для Канади 65 центів вже разом з почтою. Для замовляючих по 10 книжок одна книжка даром. Без гроший нікому не висилає ся. Спішіть ся, бо наклад не великий.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

БАЛТІМОР, МД. Бр. Пресв. Тройці, від 320, повідомляє всіх своїх членів, що мітінг відбудеть ся дня 12. мая с. р. в члена Михаїла Дмитрова під числом 1012 С. Бовдін ул., Кантон о годині 2-гій пополудни. Просить ся всіх явитись, бо є важні справи до полагодженя. Неявившийся член або урядник підпадає карі після статута. — В. Байда, секр.

ЕТНА, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 89, повідомляє своїх членів, що мітінг не відбудеть ся 12. мая через занятє місця, в якім відбували ся мітінги, тож мітінг відкладаєсь ся на 3-ту неділю по 1-шім, значить на день 19. мая. Просить ся всіх членів, щоби явили ся на сей мітінг на означений час, о 3-тій годині пополудни. Хто ще не є вписаний в члени нашого братства, то най прийде на мітінг і впишеть ся, бо сего місяця будемо принимати нових членів за половину вступного до братства. — Г. Романик, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Димитрія, в. 301, повідомляє всіх своїх членів, що мітінг відбудеть ся в суботу, 11. мая, о годині 6.30 вечер. Просить ся всіх членів сповнити як слід всі свої обовязки. Коли котрий з членів не явить ся на сей мітінг і не оправдаєть ся, чому не міг прибути, заплатить кару 50 центів, а урядник $1.00. — В. Мельник, предс.; П. Вишньовський, кас.; І. Спиборський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Отсим повідомляєсь ся членів тов. „Згода", від. 62, що місячний мітінг, котрий мав відбути ся в другу неділю по першім, переносить ся на суботу, 11. мая б. р., 5-та година пополудни. Сей мітінг відбудеть ся в гали МекНікол при 62 ул. і Грайс Аве. Просить ся всіх членів, аби явили ся всі на мітінг, бо є важні справи до полагодженя. Неявивший ся член підлягає карі після статута. — І. Согар, предс.; Ф. Холявський, секр.; К. Кропивницький, кас.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє всіх своїх членів, що слідуючий мітінг відбудеть ся в неділю, 12. мая, зараз по Службі Божій, в гали церковній на розі Оклей і Райс ул. На той мітінг мають явити ся всі члени під карою, бо є дуже важні справи до полагодженя, як справа закуплення бондів свободи і другі. Будемо принимати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Рівночасно оголошуємо, що в нашім братстві основано відділ Молодечого Союза, до котрого будемо принимати дітий від 1 року аж до 18-го за оплаченєм 25 центів місячної вкладки, а в разі смерти дитини родичі отримають з каси У. Н. Союза від $25 до $200 посмертної запомоги. Тож просимо прийти на сей мітінг і послухати, як буде обговорювати ся справу наших дітий. Референтом буде наш предсідатель Макарій Васильців і другі. Просимо привести з собою свої діти, щоби відтак при нагоді їх вписати до Молодечого У. Н. Союза. — М. Васильців, предс.; Е. Бабій, кас.; Г. Гайович, секр.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 234, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінг відбудеть ся в неділю дня 12. мая б. р. о години 2.30 по обіді в звичайній гали. — С. Могила, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільні Козаки, від. 316, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеть ся в четвер, дня 9. мая, при 345 Ремінґтон стр. Просить ся всіх членів прибути на мітінг, бо є богато справ до полагодженя. — Дм. Федик, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Сейчас потрібно 17 до 20-літного хлопця до штору ґросерійного. Українці мають першенство. Платня після угоди. Голоситись на адресу: 42—

GROCERY, c/o Svoboda,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Пошукую свого брата **МИКОЛУ СЕНИКА** з села Богданівки, пов. Скалат. Прошу голоситись на адресу: 54

HARRY PETRUNIEWICH,
1136 W. 50th St., Seattle, Wash.

Пошукую своїх краянів **ПЕТРА І ПАНТЕЛЕЙМОНА АНТОНІЙЧУКА** з села Голошови, пов. Борщів; мають перебувати на Вест. Хтоби о них знав або вони самі зволять голоситись на адресу: 54-57

ALEX YARMEY,
160 Wahconah St., Pittsfield, Mass.

Пошукує вуєчного брата **ФЕДЯ КОРОЛЯ** з села Серники Горішні, пов. Рогатин. Перед роком перебував в Перт Амбой, Н. Дж. Хтоби о нім знав або він сам прошу голоситись до: 54-57

ANDREW HUMAN,
172 R. R. Ave., Olean, N. Y.

Пошукую своєї сестри **ПАЗҐИ МАДАЙ**, з села Торки, повіт Перемишль. Хтоби о ній знав, або вона сама, най зголосить ся на адресу: 54-55

MARY BURDOWSKA,
123 E. 100th St., New York, N. Y.

З огляду, що виїзджаю з Ню Йорку, продам **МЕБЛІ** (форнічі) по дуже низкій ціні. Голоситись на адресу:

ALEX KATERYNIUK,
1658 Washington Ave., New York City.
(Room No. 2) 54-56

НА ПРОДАЖ ОРҐАН в добрім стані, має гарні тони; коштував $100.00. Тепер продам за $30.00. Хто би хотів купити, зволить зголоситись до властителя:

THEODORE WOLANSKI,
Reckron Waterow 14, Coatesville, Pa. 53-55

Пошукую своїх сестер **ДОМІНІКИ і АННИ ҐУТ**, з села Кільчиць, повіт Самбір. Надгорода за інформацію. Адрес: 53-55

LUDWIKA POPIEL,
(з дому Бачинська)
857 N. Paulina St., Chicago, Ill.

ПОТРЕБА мущин, женщин і дівчат до шитя на машинах Зінґера а спеціяльно на Юніон. Практика зайвна. Добра платня і стала робота. Голоситись до: 52-54

ACME BURLAP BAG CO.,
109-113 Waterbury St., Brooklyn, N. Y.
(близько Grand St.)

Пошукую свою жену, **ЗОФІЮ КАПЛУН**, котра походить з села Стегніківці, повіт Тарнопіль, Галичина. Покинула мене на 11-го цьвітня сего року; забрала двоє дітий (хлопців) і $800.00 долярів. Вона є середного росту, жовтаве волосе, кругле лице і має знак на середині чола на пів округлий, очи сиві, мова виразна і розумна; вона числить 24 роки. Старший хлопець має пятий рік, молодший 13 місяців. Вона втікла з **ЮРКОМ ЧАЙКА**, бортником. Він виглядає молодо, числить 25 літ. Має волосе жовтаве, лице грубе, середного росту, тихий в розмові. Він має походити з повіту Турка, Галичина. Хто би о них знав, прошу ласкаво повідомити мене на мою понизшу адресу, а дістане $25.00 нагороди. На сій фотографії є моя жена з дитиною і Юрко Чайка. 52-54

JOHN KAPLUN,
1114 Railroad St., So. Bethlehem, Pa.

МАРІЯ ВАЛЕВСЬКА

СТАРОКРАЄВА АКУШЕРКА.
39 Ave. A, (cor. 3rd St.) New York, N.Y.
поручає П. Т. Землячкам свої услуги. Робить також масажі і ставляє баньки.

МАГІЧНІ ПРИБОРИ, КАРТЯНІ ШТУКИ,

забави домові і театральні. Цінник висилаю за одержанем 4 цнт. 48-83

S. JANOWSKI,
3104 N. 15th Street,
Philadelphia, Pa.

З приводу 4-го універсалу Української Центральної Ради.

(„Українець на Зеленому Клині", ч. 25, з 3. марта 1918).

4-тий універзал проголосила Українська Центральна Рада 12 (25). січня після того, як пішли за вітром усі заходи У. Ц. Ради безоглядно мирити з Петроградом. Не помогла Раді і її максималістська соціялістична цілком большевицька російська програма. „Савет народних комісарів" усе мав Україну за буржуазну або дрібно-буржуазну країну, а її революційне заступництво за буржуазну контр-революційну установу.

Не помогло те, що Україна пійшла мирити з Німцями, разом з большевиками. Не помогло, що У. Ц. Рада вибирала ся зїздами селян, робітників, салдатів і соціялістичних партій, як українських так і національних меньшостий. Не помогло скріплене і поглиблене революції. Не помогла демобілізація армії і заведене народної міліції. Не помогло оповіщене співробітництво самоврядовань з радами селянських, робітничих та салдатських депутатів. Не помогло скасоване власности на землю, користуване землею самим трудящим народом. Навіть передача землі трудящим через земельні комітети не задовольнила демагогів большевиків-пролетарів. Не помогли заходи, щоб усіх безробітних забезпечити роботою.

Не помогло У. Ц. Раді і те, що вона, маючи покасувати торговців та инших баришників-спекулянтів, бере в свої державні руки монополь на зелізо, цукор, уголь, шкіру, тютюн і инші продукти й товари, з яких найбільше брало ся прибутків з робучих кляс на користь нетрудящих. Не помогло встановлене державно-народної контролї над банками, що помагали нетрудящим визискувати трудящих. Не помогло і проголошене права національно-персональної автономії за всіми націями на Україні. Не могло помогти і скликане Укр. Установчих Зборів. І на останку навряд чи помогло У. Ц. Раді оповіщене нею Української Народної Републики **самостійною**, ні від кого незалежною, вільною суверенною державою українського народу.

Не поміг Укр. Центральній Раді її максималізм у справах національних; політичних, економічних і соціяльних, на зразок отих безоглядних російських большевиків. І большевики взяли У. Ц. Раду за дрібно-буржуазну, біло-гвардійську, контр-революційну і післали пролетарів, червоногвардійців і резино-штикореволюціонерів на Україну позабирати хліб і всяке збіже і поживу, навіть зерно на сівбу від безщасних хліборобів-Українців, яких стріляли, ґваятували, палили. Кати й гадюки не пожаліли своїх у Росії, замучили їх; за те Німців обдарували містами й селами, відки увезли артилерію і самі втекли бити ся з Україною і Сибірию.

Після 12-го січня зайшли важливі події: боротьба за Київ з 20 по 31. січня, де большевикам пощастило разом із зрадницькими українськими полками подужати У. Ц. Раду; замирене — угода 7-го лютого У. Ц. Ради з Німцями на підставах: український хліб — німецькі гроші, фабричні вироби-продукти, згідно з торговельною умовою 1904 року, і ультимат большевикам вийти з України, який підпирає ть ся німецьким війском.

Україна відкинула ся від Росії-Московщини і навязала угоду з Німеччиною й Австрією. Так, Україна попускає Німцям у господарстві — економічній політиці. Правда се. Алеж хиба Україну не здирала (без ускої угоди торгували!) царська Московщина, кадетська, соціял-революціонерська, соціял-демократична меньшевицька, а отсе й большевицька-комісаро-самодержавська; хиба не брала податків і не повертала їх (в 1913 році аж 317 міліонів!) на себе? Тепер податки ті підуть на нас, тепер ми маємо самостійну Україну і дамо лад самі собі: і школу свою і старшину і всяке порядковане і свої гроші і — землі, ліси, фабрики і всі богатства — степи і своє військо.

Одно жалю завдає, що Укр. Центральна Рада взяла на свої плечі надто на сі часи велике тяжке бремя — запровадити максималістську програму соціялізму. І соціялізація землі, і порядковане економіями трудящими людьми в особі земельних комітетів, і заведене не меньше як 5 монополів і т. и., і разом будоване держави — се надто-надто великі труди, що вимагають сили учених і щирих людий-патріотів через богато років, а таксамо вимагають розуму в усіх трудящих.

Дм. Кивороб.

В справі будови Українського Сирітського Дому в Америці.

Розпочали ся у нас заходи, щоби збудувати Український Сиротинець для наших сиріток. Ся гадка є дуже гарна і вона повинна увінчати ся як найліпшим успіхом. Зачата в цьвітни робота має розцвитатись, аби в можливо найскоршім часі принести обильні і корисні для нас плоди.

Коли ми над сею справою добре подумаємо, то прийдемо до переконаня, що не може бути на сьвіті нічого краснішого, як виратувати свої рідні сироти з чужинецького моря і зробити їх провідниками своєї суспільности. З тої причини я думаю, що гадка, котра виринула на денне сьвітло зпоміж наших провідників в Америці, щоби побудувати дім на захист для наших сиріток, є добра і наш загал повинен її цілою силою поперти. Нехай же залунає громовим голосом в серцях усіх щирих Українців цілої Америки, без ріжниці на партійні переконаня, отсей могутний клич: **Будуймо Український Сиротинець! Не даймо пропасти українським сиротам в Америці!**

Кождий з нас, хто тільки почуває себе членом української нації, повинен зложити на будову Українського Сиротинця як найбільшу жертву, а добрим приміром простому народови най послужать наші передові люди. Як наша інтелігенція, наші грошовиті люди поставлять ся до сеї справи ревно, щиро і патріотично, то загал не поскупить своїх жертв і до року можемо мати проєктований Сиротинець не на папери, але на реальнім ґрунті — в Чесапік. Мені тут приходять на гадку Жиди. Жидівські провідники самі жертвують і працюють щиро й совісно в користь свого народу, а щойно тоді просять, або по просту приказують свому загалови жертвувати на народні цілі. Або приміром коли зайде до жидівського дому бідний, чи то ходить о поміч в народній справі, тоді Жид дає своїй дитині відповідну жертву і каже дати бідному, чи то на народну ціль, і ще вдячний, коли обдарований приймив його жертву. З того бачимо, що сей Жид робить відразу два добродїйні діла: спомагає в даній потребі свого брата чи свою народну справу і рівночасно вчить тим свою дитину помагати там, де заходить потреба. Оттак повинні поступати наші провідники, наші батьки. Вони повинні пожертвувати і свою працю і свій гріш. Нехай вони положать підвалини під Український Сиротинець в Америці і тим нехай навчать нас, свої діти, жертвувати на добрі цілі. І певна річ, що наш загал докінчить своїми жертвами ту народну будову, яку розпочали з доброго серця батьки і учителї народу.

Отже, український народе з чутливим серцем! Прийшов час, що ми маємо збудувати за 50 тисяч долярів новий Народний Дім для наших сиріт, бо сей в Філядельфії показуеть ся цілком замалий і невигідний, бо з кождим роком число українських сиріток зростає. Невідклична потреба вимагає більшого і вигіднійшого будинку, щоби виховати з тих сиріт здорових, сильних людий на души і тілі, добрих провідників будучого поколїня українського народу. До сего діла забрало ся чотири українські поважні організації, а то: Укр. Нар. Союз, Провидіне, Народна Поміч і Згода Братств. Нехай між нами не буде ні одного Українця котрий би відказав ся від сего благородного народного податку. Нехай не буде між нами жадної ріжниці, відки хто походить, до якої організації належить якого переконаня, бо у нас всіх, є одна ціль, одна вартість, одна карність: **побудувати Укр. Нар. Дім для наших сиріт.** Між нами не сьміє знаходитись така людина, котра би відмовила або шкодила проті сего так пожаданого дому для українських сиріт в Америці.

Щоби сю ціль оглянути, треба богато дорогого часу (а час то гроші!), праці, посьвяти і гроший. Тому то такий чоловік, котрий би не причинив ся до сего народного обовязку, а може схотів би ще шкодити в сій роботі, — сей чоловік абсолютно не може звати себе більше Українцем, лише ворогом 40-міліонового українського народу, ворогом українських сиріт в Америці. Тож кому до роботи, нехай береть ся до неї мудро і щиро, щоби вона вийшла на хосен українському робучому народови. Правою рукою і щедро жердвуймо на так добрі діла, як на Український Сиротинець в Чесапік. Жертвуймо як найбільше, кілько хто може!

Мені, яко звичайному робітникови, жертвувати пять долярів на сю ціль не робить ріжниці. Пятка готова у мене і я її дам, лише не хочу робити початок такою малою сумою, а тимбільше не хочу випередити собою українських провідників в Америці.

Коли инші наші часописи в Америці уважають, що мої повисші слова можуть Українському Сиротинцеви дещо помочи, то прошу ласкаво передрукувати їх.

Ігнатій Гаврилюк,
член 70 відділу У. Н. Союза.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

Конець війни а американська іміґрація.

Іміґраційні власти в Злучених Державах займають ся вже тепер актуальною квестією, який вплив буде мати закінчене війни в Европі на еміґраційний рух до Злучених Держав.

Еміґраційний комісар Ф. Гов є тої гадки, що треба сподівати ся зменьшеня, а можливо що і цілковитого спиненя іміґрації европейських робітників до Америки.

У всіх краях Европи буде велике запотребоване робітника, щоби знищені війною краї відбудувати і піднести підупавший промисл до нормального стану. З причини великого браку робітників в европейських краях зарібки робітників в Европі будуть добрі і через се для европейських робітників відпаде потреба виїздити до Америки.

Иншого погляду є секретар для справ еміґрації в нюйорськім стейті, др. Ф. Верн.

У своїй недавно виданій брошурі про еміґраційні справи він виявляє сей погляд, що по скінченю війни в високім степени збільшить ся еміґраційний рух з Европи до Америки.

З причини великого задовженя всіх европейських країв не тільки що податки в Европі зростуть до небувалих границь, але і зарібки для робітників не будуть дуже сьвітлі.

Европейські держави не будуть мати відповідних фондів, аби в скорім часі відбудувати воєнні знищеня й оживити великий фабричний промисл.

Для робітництва в Америці по війні настануть дуже добрі часи, бо американські капітали щойно по війні пустять ся в повний рух.

Тому після гадки Верна треба припускати, що по війні европейські робітники цілими масами будуть виїздити на зарібки до Америки.

Котрий з сих двох еміґраційних експертів має рацію, покаже недалека будучність.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Кампанія проти німецької пропаганди у Зл. Державах і Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on May 7. 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Американський Союз Помочи і Кооперації з Росією розпочав активну кампанію в цїли усуненя німецької пропаганди у Злучених Державах і Росії. В тій цїли відбули ся вже перші збори союза, першим заданем котрого є поінформувати російський нарід про політичні і торговельні цїли Америки. Сей союз основано в четвер (4. мая 1918 р.) в Ню Йорку і війшли до нього визначні особистости в політичних, суспільних і економічних кругах. Президентом союза вибраний др. Френк Ґуднов, який свого часу був у дипльоматичній службі Злучених Держав; віцепрезидентом вибраний полковник Вілїям Бойс Томпсон, бувший голова американського Червоного Хреста в Росії; секретаром — Герберт Л. Карпентер з Бруклина, Н. Й. До екзекутивного комітету входять також федеральні сенатори: Роберт Л. Овен, демократ з Оклагоми; Вілїям Е. Бора, републиканин з Айдаго; Вілїям М. Калдер, републиканин з Ню Йорку (стейту); Джан С. Вілїямс, демократ з Місісіпі, і Генри А. Купер, републиканський посол з Вісконзина, лідер і предсідатель комісії для заграничних справ при низшій палаті парляменту. — Сей союз плянує активну кампанію тут і в Росії, і у своїй роботі він буде опирати ся на визначних Американцях. До Росії вишлеть ся делеґацію, яка має поширити інформації про бажанє Америки допомагати і підпомагати сей край матеріяльно. Сенатори Овен, Бора і Калдер були на авдієнції у президента Вілсона і обговорювали з ним стремлїня сього союза, з якими він вповні годить ся. Між прочими, які беруть участь в акції сього союза, є полковник Е. М. Гавз, прибічний дорадник президента; предсідатель американського Червоного Хреста Генри П. Дейвісон, і Френк А. Вандерліп. — Резолюція союза, принята екзекутивним комітетом, висловлює довірє російському народови, глибоку оцінку за жертви у сїй великій війні, виказує потребу зреалїзованя житевих потреб, спільного порозуміня і акції між народами Росії і Злучених Держав, і конечного порозуміня своїх екзекутивних комітетів для висуненя всеї енергії і повних сил для успішної оборони спільної свободи і для скиненя ярма автократизму і боротись до останку, аж доки в сьвіті не запанує тривалий мир і приятельські відносини між всїми державами.

Українці в Алентавн а позичка свободи.

(Специяльно до „Свободи").

Українці в Алентавн, Па., доказали, що зі всїх чужинецьких елементів вони є найпатріотичнійшими супроти сеї держави, її правительства і його военних цїлий, купуючи бондів третої позички свободи за 12.000 долярів. Обговорюючи останну кампанію позички свободи між чужинцями, місцевий „Морнінґ Колл", найвпливовійша часопись в Алентавн, каже, що зі всїх чужинців Українці заслужили собі на найбільшу похвалу.

Жадає поновного процесу для Мунея.

Максвел МекНот, головний оборонець Томаса Мунея, провідника робітників у Сан Франціско, засудженого тепер на кару смерти, вніс жадане перевести новий процес над оскарженим, тому, що останний вирок суду є опертий на мильних інформаціях. Мунея оскаржено за майбутний злочин першої степени, закидаючи йому участь в підложеню бомби в день военного приготованя в Сан Франціско в 1916 році, коли підчас походу експльодувала бомба, яка убила 10, а ранила 40 осіб.

Заряд фарми Едмунда Ботлера в Монт Кіско, Н. Й., продав одну 6-літну корову з раси „Джерзи" за 10.000 долярів.

Міністерство війни видало звіт смертности між жовнірами, який виказує, що добрі здоровляні відносини між армією вже входять в жите. В тижни від 19. до 26. цьвітня було 278 случаїв смертности, а в тижни від 26. цьвітня до 3. мая — 251; значить о 27 случаїв меньше.

Жадають федеральної контролї телефонів і телеґрафів на заході.

Представники телефонічних і телеграфічних робітників у стейтах Ореґон і Вашінґтон зажадали від правительства перебраня контролї над телефонічною і телеграфічною лінією „Пасифік", на тій основі, що її заряд не додержав умов, признаних кілька місяців тому страйкуючим робітникам. — Справа федеральної контролї телефонів і телеґрафів на заході тїсно вяжеть ся із заявою міжнародного віцепрезидента лінії „Коммершіял Телеґрафер'с Юніон", Дж. Кампбела, у Сієтл, Вашінґтон, який сказав, що ся телеґрафічна лінія є під контролею про-Німців. Він також оскаржує заряд сеї телеґрафічної спілки, що його телеґрафи є отворені для німецьких шпигунів.

Похорони Праґера.

Ґовернор стейту Іллінойс повідомив міністерство заграничних справ, що стейт Іллінойс заплатить всї кошти похорону Роберта Павла Праґера, злінчованого минувшого місяця в Колінсвіл. — Швайцарський посол у Вашінґтоні, який заступає тут німецькі інтереси, одержав повідомлене від німецького правительства, що воно платить всї кошти похорону свого підданого, Роберта Павла Праґера, і на ту цїль переслало швайцарському послови 197 долярів.

Орґанізатор Американської Федерації Праці на стейт Алябама почав орґанізувати муринських (чорних) робітників, які працюють там по фабриках і копальнях зелїзної руди.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

При виборах до висшої палати данського парляменту побідили опозиційні партії; то є ліберали і консервативни (правительственну сторону в Данії творять соціялісти і радикали.)

Плянуєть ся воздушну комунікацію Рим — Ніс — Париж — Лондон.

В 1917 році в провінції Ню Савт Вейлс (в Австралії), де є около 1,000.000 душ населеня, було 289 страйків; страйкувало 144.704 робітників, стративши 2,861.595 робучих днів.

Американці, які приїхали з Мексика на границю, оповідають про отсю траґедію: бунтівник Вілля зажадав, аби село Санта Круз де Розалес дало йому три найкрасші дївчата; Коли йому се відмовлено, він вислав своїх жовнірів, які спалили цїле село і вимордували всїх мешканців, в числї 30 душ.

Др. Рудольф Павенштайн, президент німецького державного банку, оповістив, що підписка на осьму німецьку военну позичку виносить 14.776.000.000 марок (3.690,000.00 долярів.

Перша палата шведського парляменту 62 голосами проти 36 відкинула проект про політичну рівноправність женщин.

Голяндське правительство заборонило вивозити із своїх Східних Індий цину, цинну руду і инші мінерали, яких Злучені Держави потребують у великій скількости для военних виробів.

Щоби вииищити бунтівників Віллї, цїле Мексико поділено на шість військових округів, а на чолї кождого стоїть дивізійний ґенерал. Головну команду над всїми округами переняв президент Каранца.

ГУМОР І САТИРА.

Жидівська хитрість.

Один жидок у Львові, накупивши ріжних календарів, ходив з ними по домах і продавав. Зайшовши так до одної реставрації, побачив старого капітана, прийшов до нього, поставив календарі на столї і каже:

— Най пан капітан виберуть собі якийнебудь календар і най собі куплять.

Капітан оглянув один німецький календар і каже:

— Иди на Академічну улицю, під то і то число, там є моя жінка і вона купить від тебе німецький календар, але скажи їй, що я тебе післав.

— Ну, то буде добре, як пан капітан сам купить і занесе для пані в презенті, — каже Жид. — Я міґби не трафити до мешканя пані капітанової.

Капітан купив календар сам, а Жид вийшов з реставрації і пійшов просто до пані капітанової та сказав, що його пан капітан післав, аби купити від нього три календарі, для нього і його товаришів, що пані капітанова і зробила.

Капітан прийшов до дому і дає жінці календар в презенті.

— Але-ж, мужу, каже капітанова, я вже купила три календарі від Жида, котрого ти післав.

Капітан закляв зі злости, що Жид випровадив його так в поле, і пообіцяв собі на Жидї в якийсь спосіб пімститись.

За кілька днів капітан сидить в тійсамій реставрації і побачив через вікно, що улицею йде тойсам Жид з календарами.

— Поклич менї того Жида з календарами — каже капітан до кельнера.

Кельнер вибіг на улицю і каже Жидови, що капітан його кличе.

— Ну, пане кельнер, я знаю пощо він мене кличе. Він кождого року купує у мене два календарі. Най пан кельнер возьме за свої гроші сї два календарі, то пан капітан утїшить ся і ще напивок дасть, бо він дуже щирий, і так оба заробимо.

Кельнер купив два календарі і заніс капітанови, кажучи:

— Прошу пана капітана, я купив за свої гроші ті два календарі, які собі пан капітан бажали купити в того Жида; прошу о дві корони.

Капітан відразу наче сказив ся, але відтак розсьміяв ся над хитростию Жида і кинув кельнерови три корони...

Ріжниця між судією і професором.

Яка є ріжниця між судією і професором — питає інспектор гімназіяльного ученика.

Один і другий випитує, відповідає ученик —, але судія випитує злодія, який всьо знає, а нїщо не хоче сказати, а професор випитує ученика, який нїщо не знає, а всьо хотів би сказати...

Чув я, що ти вже від року щасливо жонатий?...

Гм... правда, вона є щаслива, а я є жонатий...

То я в дійсности є вже пятою жінкою в тебе?

Так, і нераз менї на сьміх збираєсь...

Чому?

Як подумаю, що зможу дотягнути до пів тузина...

КОЛИ КОМУ ТЯЖКО намовити несьвідомого Українця до читаня своєї газети, то се не повинно знеохочувати чесних Українців від дальшої аґітації. А от редактори не знеохочують ся писати, хоч часто за їх працю їх ще й лають. Спільна праця всїх людий доброї волї мусить колись увінчати ся успіхом. Тому намовляйте кождого до передплати на „Свободу".